

a rendezvényt, melynek műsora a két szerző zenekari illetve kórusműveire épült, utóbbiak között Járdányi-ősbemutató is szerepelt. A koncertet e sorok írója nem hallhatta: a műsorfüzet szerint Bartóktól a *Magyar képek*, a *III. zongoraverseny* valamint gyermek- és nőikarok, Járdányitól ugyancsak egyneműkarok, valamint a *Divertimento* és a *Tisza mentén* című kompozíciók hangzottak el Mocsári Károly zongoraművész, a Sapsony Ferenc vezette Jubilate Leánykar, valamint a Bartal László által vezényelt Art's Phil-Harmony Zenekar előadásában. A hangversenyt – az egész rendezvény összeállításában és szervezésében is oroszlánrészt vállaló – *Fehér Anikó* konferálta.

Zrínyi Emlékhangverseny az MTA dísztermében, október 11-én

Az évfordulók gazdagsága következtében a Bartók–Járdányi-koncerttel egyidőben volt a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében a Zrínyi-emlékév egyik – de korántsem egyetlen – reprezentatív zenei eseménye. A Zrínyi-emlékév (erről is a kormány határozott) hangsúlyozottan nemcsak a hadvezér Zrínyi Miklós, hanem vele halt katonatársai előtti tiszteletadás is: nem csupán az egyéni, hanem a közösségi helyállás példáját is idézi. Megint csak látens utalás 1956 örökségére: a hangverseny időpontjának megválasztása is valahol a Zrínyi kirohanása (szeptember 8.) és az 56-os forradalom kitérése közötti időt felezi.

A „Zrínyi Miklós – Szigetvár 1566” Emlékbizottság és az Magyar Tudományos Akadémia társrendezésében megvalósult koncertműsor nyílt 1956-os utalása – „Ne bántsd a magyart” – Kodály ritkán hallható a cappella remekműve, a *másik* Zrínyi 1661-ből való szövegére írott *Zrínyi szózata* is. Az előadókat és a közönséget házigazdaként köszöntő *Fodor Pál* történész, akadémikus szavaiból is a két esemény közös tanulsága csengett ki: Zrínyi, „bár vereséget szenvedett, a vereségben is győzelmet aratott”.

Kodály monumentális kórusművét két virtuózan megírt kompozíció, Dohnányi Ernő fiatalkori *Zrínyi-nyitánya* (1897) és Vajda János (érett kori) *Zrínyi kantátája* keretezte. Dohnányi e ritkán játszott, bár hanglemezen már hallható műve a boldog békeidők termése, a millennium lelkesedésében fogant és a századforduló magyaros zenei nyelvén szól. Vajda ősbemutatóként felhangzó (talán kevésbé boldog, de mégiscsak békeidőkben írott) műve nemcsak virtuóz, hanem nagyon is komplex zene, öttételes ciklus tenor szólóra, kórusra és szimfonikus zenekarra. Szövegét ugyancsak a *másik* Zrínyitől veszi, zenéje pedig többször is idézi a kodályi szózatot. Amiben Kodály *szózata* bizonyonnyal páratlan: a kornak, az ötvenes évek derekának elevenen megőrzött, minden elő-

adásában itt és most újjáéledő belső feszültsége, a mű olyan izzása, amely egy nép igazságkeresését és szabadságvágyát, az igazság kimondhatásának és a szabadság kivívásának töretlen hitét sűríti hangokba, immár mindörökre.

A koncert kiváló előadói: a *Budapesti Stúdió Kórus*, a *Honvéd Férfikar* és a *Pannon Filharmonikusok*; a Kodály-mű szőlőját *Szegedi Csaba*, a Vajda-kantátáét *Fekete Attila* énekelte. Vezényelt: *Strausz Kálmán*. Ünnepi beszédet mondott *Vékás Lajos*, az MTA alelnöke. A zeneművek között Budina Sámuel 1568-as emlékiratának részletét, valamint Ányos Pál, Illyés Gyula és Sík Sándor költeményeit mondta el *Kiss Emma* és *Oberfrank Pál* színművész.

A műsort november 6-án Pécsen, a Kodály-központban is bemutatták.

*

Évfordulók éve 2016 – a rendezvények áttekintése során mintegy véletlenszerű válogatásban egymás mellé kerülő – *majd 120 év* kompozícióinak magyar zenei kaleidoszkópja, alkotói utak és nyelvek pluralizmusa, mögöttük és bennük mégis egy széles közös út és gazdag közös nyelv sejlik fel; kutatói megközelítésmódok sokfélesége, amelyek egymást oly termékenyen egészítik ki és a világról alkotott képünket ezzel is gazdagítják; a professzionális, amatőr és iskolai zenében egyaránt megvalósuló, hallgatóságuknak is élményt adó művészi minőség...

Évfordulós tanulságnak nem kevés, mégiscsak jó évünk volt!

Köteles György

Bárdos, mint karnagy

Tisztelt hallgatóság!

Hálás vagyok a Bárdos Társaság felkéréséért, hogy Bárdos Lajosról, a karnagyról, dirigensről beszélhetek.

A latin *dirigo* szó mélyebb jelentését teológiai tanulmányaim folyamán dr. Hantzmann Lipót görög – latin tanárom világitotta meg: különböző szándékokat, törekvéseket egy közös mederbe terelni, egy cél felé irányítani. Ebben az értelemben előbb nagyobb távlatban szeretnék szólni Bárdos Lajosról, mint dirigensről, karnagyról. A *Magyar Kórus* és az *Éneklő Ifjúság* mozgalmak megszervezésével és vezetésével összefogta és közös mederbe terelte a magyar amatőr kórusmozgalmat az elmúlt század 30-as éveitől az ötvenes évek elejéig. A *Magyar Kórus* folyóirat és kiadó megalapításával, annak szakmai irányításával egy meghatározott cél